

Update 1 Pilots Veilig fietsen naar school - juni 2020

Project van de F10, Tour de Force en het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW)

Fietsen is voor kinderen een belangrijke manier om veilig te leren deelnemen aan het verkeer. En het zorgt ook voor dagelijkse beweging, zelfstandigheid en mobiliteit. Binnen de aanpak van het Strategisch Plan Verkeersveiligheid (SPV) behoren fietsers tot de kwetsbare groep in het verkeer. Het zijn onbeschermde verkeersdeelnemers die een verhoogd ongevalsrisico in het verkeer kennen. Voldoende oefening is daarom van groot belang. Jong geleerd is immers oud gedaan.

De F10 is een netwerk van wethouders en ambtenaren van ambitieuze fietssteden. Zij werken samen met het Rijk, vervoerregio's en provincies aan een verdere groei van het fietsgebruik in Nederland. Het cijfer 10 drukt uit dat de steden een ambitieus fietsbeleid voeren: ze gaan voor een rapportcijfer 10. Ze doen dit onder de vlag van de Tour de Force. De F10 heeft in 2019 de intentie uitgesproken om echt werk te willen maken van veilig fietsen naar school door kinderen en jongeren. De Tour de Force en het ministerie van IenW hebben afgesproken de krachten te bundelen op dit onderwerp. Daarbij zijn de ANWB, de Fietsersbond, TeamAlert en VVN ook als partners aangesloten. In overleg met de F10 hebben zij samen in totaal zes opschaalbare pilots opgesteld die gemakkelijk toegepast kunnen worden in een of meer F10-steden. Vijftien gemeenten nemen deel aan de pilots 'Veilig fietsen naar school'. Hieronder een korte beschrijving van de stand van zaken per juni 2020.

Schoolstraten: Acht gemeenten gaan een 'Schoolstraat' realiseren. Door de coronamaatregelen zijn gemeenten als Den Haag, Den Bosch, Nijmegen en Amsterdam al begonnen met tijdelijke (corona)Schoolstraten. Een kwartier voor en na het begin van de school wordt de straat afgesloten voor autoverkeer, zodat kinderen en ouders in de anderhalve meter samenleving veilig lopend en fietsend de school kunnen bereiken. Deze gemeenten bekijken of ze deze tijdelijke Schoolstraten kunnen laten overgaan in een definitieve schoolstraat. De acht steden zijn verder volop bezig met de voorbereidingen en hebben in de meeste gevallen de school die mee gaat doen al geselecteerd. De meeste Schoolstraten starten na de zomervakantie of na de herfstvakantie. Afronding pilot eind 2020.

Ieder kind een fiets: Vijf gemeenten werken samen met de ANWB aan de pilot 'ieder kind een fiets'. Met deze pilots willen we bereiken dat in deze steden de inzameling van (kinder) fietsen, het opknappen en toedelen daarvan duurzaam georganiseerd wordt op gemeentelijk niveau zodat het niet blijft bij een eenmalig actie en kinderen in armoede structureel ondersteund worden. Een werkplaats gaat zorgen voor o.a. onderhoud, zo bereiken we samen dat kinderen blijven fietsen. Den-Haag en Zwolle zijn voortvarend gestart. Zo is er een werkplaats in Zwolle (Holtenbroek) die momenteel al fietsen opknapt voor kinderen (gekoppeld aan fietsles voor ouders en kinderen) en wordt er gekeken hoe dit uitgebreid kan worden naar nog twee werkplaatsen in andere wijken. Samen met Provincie Overijssel wordt gewerkt aan een uitrol in meer gemeentes binnen de provincie. In Den Haag wordt momenteel geïnventariseerd wat er al op dit gebied gebeurt en vindt overleg plaats met Biciclette (fietsparkeerorganisatie) of zij een rol kan spelen in het opknappen en toedelen van de fietsen. Belangrijk is dat weggeknipte fietsen structureel beschikbaar worden gesteld voor de kinderen binnen deze gemeentes. Afronding pilot voorjaar 2021

Verkeersexamen: Twee gemeenten werken aan de pilot 'verkeersexamen op alle scholen'. In veel gemeenten is het geen vanzelfsprekendheid dat alle kinderen in groep 7 en/of 8 het verkeersexamen doen. Rotterdam heeft de ambitie uitgesproken om van 40% naar 100% deelnemende scholen te gaan in 2022. Ook Amersfoort wil meer scholen bewegen om mee te doen aan het verkeersexamen. Dat is niet makkelijk te realiseren. Er zijn steeds meer kinderen die niet kunnen fietsen, tegelijkertijd geeft het basisonderwijs, begrijpelijkerwijs, steeds meer prioriteit aan rekenen en taal. Kortom, scholen hebben het druk genoeg. Deze gemeenten worden door Veilig Verkeer Nederland (VVN) geholpen om het doel te bereiken. Dat is niet alleen voor deze gemeenten van belang maar voor alle gemeenten waar scholen zijn die niet meer meedoen. Rotterdam heeft inmiddels het fundament gelegd voor een overall aanpak. Aanvullend daarop zal middels een expert sessie een oplossingen gezocht worden voor een aantal hardnekkige knelpunten. Afronding pilot voorjaar 2021.

Van 8 naar 1: Vijf gemeenten werken aan 'Van 8 naar 1'. In samenwerking met Team Alert en Veilig Verkeer Nederland (VVN) wordt de gemeente ondersteund om jongeren veilig van groep 8 naar de middelbare school te begeleiden. Kinderen in groep 8 krijgen een gastles (VVN) gericht op de nieuwe fietsroute naar de middelbare school en de uitdagingen die daarbij komen kijken. In de brugklas krijgen dezelfde leerlingen nogmaals een gastles (Team Alert) om naast de nieuwe route ook onderwerpen te bespreken zoals: fietsen in een groep, afleiding en groepsdruk. De ouders worden betrokken in groep 8 en in de zomervakantie bij het oefenen van de route. In verband met de coronamaatregel is het zeer lastig om nog voor de zomervakantie een gastles in groep 8 te organiseren. VVN heeft daarom een digitale les ontwikkeld die meteen ook gebruikt kan worden bij opschaling naar andere scholen en gemeenten. Inmiddels zijn al een aantal VO scholen geworven en is men (nu de scholen weer begonnen zijn) hard bezig met het werven van de basisscholen. Afronding najaar 2020.

Veilige Schoolroutes: Zes gemeenten werken samen met de Fietsersbond aan Veilige Schoolroutes. Deze pilot heeft als doelstelling dat kinderen in de gemeente zoveel mogelijk op de fiets naar school gaan. Echter, veel ouders vinden het onveilig en zien beren op de weg. Door voor kinderen een veilige schoolroute te creëren die is terug te vinden in de Fietsersbond Routeplanner, wordt het makkelijker om zelf naar school te fietsen. De veilige schoolroute is bedoeld om zekerheid te bieden dat kinderen met zo min mogelijk autoverkeer of drukke kruispunten in aanraking komen. Niet omdat ze er niet mee om kunnen gaan, maar om het meeste fietsplezier uit het fietsen naar school te halen. Kinderen en ouders worden nadrukkelijk betrokken bij het identificeren van onveilige situaties en samen met kinderen worden alternatieve routes uitgedacht (en waar nodig worden verkeerskundige aanpassingen in gang gezet). De coronamaatregelen zorgen voor vertraging in het werven van de scholen. Inmiddels zijn in drie gemeenten de scholen die meedoen bekend en worden voor de zomer de andere drie geworven. Start pilot in september, afronding eind 2020.

Social Deal: En tot slot werken twee gemeenten, Amsterdam en Maassluis, samen met Team Alert aan de Social Deal. Via Social media gaat een online campagne van start waarbij het doel is dat jongeren beloven dat ze zich veiliger zullen gaan gedragen in het verkeer. Het project richt zich op de doelgroep 12 t/m 15 jaar (kwetsbare verkeersdeelnemers) en 16 t/m 24 jaar (afleiding in het verkeer). Voor deze pilot is het aan te raden om voor kwetsbare verkeersdeelnemers te gaan. Sluit ook mooi aan bij de andere pilot 'V8N1'. Door de verschillende vormen van interactie zijn jongeren bezig met het onderwerp en blijven ze geïnteresseerd om de deal aan te gaan. MONO- social deal (kern van de campagne) waarbij jongeren het commitment met zichzelf aangaan om geen gebruik te maken van hun telefoon in het verkeer. Deze deal werkt als een stok achter de deur om je aan het gedrag te blijven houden. De pilot start in september.

Naast het directe effect van deze pilots op het bereiken van een betere verkeersveiligheid rond de scholen en meer fietsende kinderen naar school, willen de F10, TourdeForce en lenW leren van deze pilots; welke maatregelen werken goed, welk minder, kunnen de pilots ook (en onder welke voorwaarden) in andere gemeenten en bij andere scholen worden uitgevoerd? In opdracht van lenW neemt adviesbureau Ecorys de monitoring en evaluatie van alle pilots ter hand om ondermeer onderzoek te doen naar de succes- en faalfactoren in het perspectief van opschalen van de pilots. Tijdens de uitvoering en na afloop van de pilots zullen we zoveel mogelijk kennis en ervaring delen met iedereen die daarin geïnteresseerd is. lenW financiert 50% van de pilots en de deelnemende gemeenten de andere 50%. Het is niet meer mogelijk aanvullend deel te nemen aan de huidige pilots. Wel is er de intentie een aantal pilots in een later stadium op te schalen en landelijk uit te rollen. Gemeenten die belangstelling hebben, kunnen provincies hiervoor warm maken. Voor meer informatie over de pilots en mogelijkheden voor opschaling, kan je contact opnemen met onderstaande contactpersonen.

Voor meer informatie:

Femke Hulshof (femke@mestudio.info)

Hugo van der Steenhoven (hugo@hugocycling.nl)

Onderstaand het overzicht (per 1 juni 2020) van de F10-gemeenten die deelname aan de pilots hebben bevestigd.

Schoolstraten Fietsersbond	Veilige schoolroutes Fietsersbond	Verkeersexamen VVN	Van groep 8 naar 1 VVN & Team Alert	Fietsbezit ANWB	Social Deal Team Alert
Amsterdam Den-Haag Groningen 's Hertogenbosch Nijmegen Rotterdam Utrecht Zwolle	Eindhoven Groningen 's Hertogenbosch Houten Leiden Nijmegen	Amersfoort Rotterdam	Amersfoort Apeldoorn Eindhoven Maassluis Tilburg	Amsterdam Den-Haag Rotterdam Tilburg Zwolle	Amsterdam Maassluis